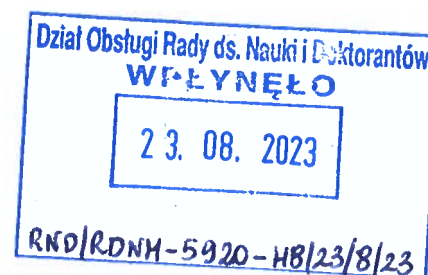

Gdynia, 17.08.2023

Prof. dr hab. Wiesław Kruszewski

Kierownik Zakładu Propedeutyki Onkologii
Wydział Nauk o Zdrowiu z Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej
Gdański Uniwersytet Medyczny
81-519 Gdynia,
Ul. Powstania Styczniowego 9 B

Przewodnicząca Rady Dyscypliny Nauk Medycznych

Prof. dr hab. Hanna Szajewska

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Ul. Żwirki i Wigury 61

02-091 Warszawa

Recenzja

W postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Wojciechowi Figlowi w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne

Osiągnięcie naukowe: Badania nad wybranymi aspektami okresu okołoperacyjnego w transplantacjach wątroby

Szanowna Pani Przewodnicząca

Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Dr n. med. Wojciech Figiel otrzymał dyplom lekarza w 1988 roku jako absolwent kierunku lekarskiego I Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie, obecnie Warszawski Uniwersytet Medyczny. W tym samym roku podjął zatrudnienie w Zakładzie Anestezjologii i Intensywnej Terapii Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego Akademii Medycznej w Warszawie. Pracował tam do roku 1991, początkowo jako młodszy asystent, a potem jako asystent. W autoreferacie brak danych na temat aktywności zawodowej Habilitanta w latach 1991-1999. Wiadomo jedynie że w roku 1993 uzyskał dyplom ukończenia studiów podyplomowych w Uniwersytecie Warszawskim, kierunek: Ekonomia Zdrowia, a w roku 1999 otrzymał tytuł specjalisty w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii. W okresie 1999 – 2002 pracował jako kierownik Izby Przyjęć, a następnie objął funkcję zastępcy dyrektora ds. medycznych Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego Akademii Medycznej w Warszawie. W tym okresie Habilitant wypełniał też inną bardzo odpowiedzialną funkcję zastępcy dyrektora w Departamencie Polityki Zdrowotnej w Ministerstwie Zdrowia. Jak wynika z treści autoreferatu, w czasie pełnienia funkcji administracyjnych pracował również jako lekarz w Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Warszawie. W autoreferacie nie zawarto informacji o zatrudnieniu Habilitanta w latach 2002 – 2004. Od roku 2004

do 2006 był członkiem zespołu transplantacyjnego zajmując stanowisko starszego asystenta w Klinice Anestezjologii i Intensywnej Terapii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Okres 2006 – 2011 to czas pobytu Habilitanta w Hiszpanii, w którym to okresie deklaruje pracę w szpitalach hiszpańskich w miastach: Talavera de la Reina i w Barcelonie, nie podając w autoreferacie ani w innych dokumentach związanych z procedurą habilitacyjną poświadczeń ani innych szczegółów co do okresu i charakteru zatrudnienia. Od roku 2011 Habilitant podejmuje pracę w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym jako kierownik Pododdziału Intensywnej Terapii Chirurgicznej w Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby Uniwersytetu Medycznego w Warszawie. Stanowisko to, początkowo na etacie asystenta, a potem na etacie adiunkta, zajmuje do dnia aplikacji o tytuł doktora habilitowanego. W roku 2017 nadano mu tytuł doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy p.t. „Analiza wybranych markerów reakcji zapalnej w bezpośrednim okresie po przeszczepieniu wątroby”. Przewód doktorski przeprowadzono w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym pod opieką dr. hab. n.med. Michała Grąta.

Praca na stanowisku kierownika Pododdziału Intensywnej Terapii we wiodącej w kraju w dziedzinie transplantologii Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego to rodzaj wyróżnienia. Jednocześnie, jest zobowiązaniem do przestrzegania najwyższych standardów w postępowaniu z pacjentami oraz narzuca obowiązek współtworzenia nauki służącej efektywnemu rozwojowi transplantologii w dyscyplinie nauki medyczne. Habilitant doskonale wypełnia te powinności, o czym świadczy jego intensywnie rozwijający się na przestrzeni ostatnich dwóch dekad dorobek naukowy. Nie dziwi brak informacji o kursach szkoleniowych Habilitanta zagranicą, poza nielicznymi przykładami wymienionymi w autoreferacie, ponieważ Habilitant sam reprezentuje ośrodek o światowej renomie w dziedzinie transplantologii i osobiście współtworzy z sukcesem oraz krzewi w gremiach medycznych wiedzę na najwyższym poziomie z zakresu swojej dziedziny. Zagraniczne szkolenie które odbył było poświęcone walce z powikłaniami chorych z niewydolnością przeszczepionej wątroby. Zorganizowano je w cenionym ośrodku przeszczepiania wątroby w King's College Hospital w Wielkiej Brytanii. Swoją wiedzę i dokonania jako praktyka - lekarza anestezjologa oraz naukowca zajmującego się problematyką prowadzenia chorych po przeszczepieniu wątroby dzielił się licznymi wystąpieniami i doniesieniami zjazdowymi na krajowych i zagranicznych kongresach naukowych. Organizowane były m.in. przez Towarzystwo Chirurgów Polskich, Polskie Towarzystwo Transplantacyjne, International Liver Transplantation Society czy European Surgical Association. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół ustalenia czynników poprawiających wyniki przeszczepiania wątroby. Bada szczegóły wpływające na efekty transplantacji oraz retransplantacji wątroby. Wykazał dużą aktywność naukową w walce z zakażeniami w tej szczególnej grupie chorych. Ułatwia jako anestezjolog wdrażanie technik małoinwazyjnych w chirurgii wątroby. Prowadzi badania jedno- i wielośrodkowo, w tym we współpracy z jednostkami naukowo-klinicznymi z zagranicy. Przykładem współpraca z Kliniką Chirurgii i Transplantacji Szpitala Uniwersyteckiego w Zurichu, czego owocem jest publikacja w renomowanym piśmie *Annals of Surgery* z 2022 roku. Jej tytuł: *Novel benchmark values for redo liver transplantation: does the outcome justify the effort?* Habilitant uczestniczy jako wykonawca w projekcie finansowanym przez NCN p.t.: *Badania nad ryzykiem powstania przepuklin w bliznach po cięciach poprzecznych w nadbrzuszu u chorych operowanych z powodu nowotworów złośliwych* (NCN: 2017/26/D/NZ5/00733). Od roku 2018 jest członkiem *Liver Intensive Care Group of Europe*. Był nagrodzony przez rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego za działalność naukową.

Na ogólny dorobek publikacyjny kandydata składa się 17 prac pełno tekstowych, 3 rozdziały w książce (jeden w książce o zasięgu międzynarodowym) i 2 listy do redakcji. 15 publikacji posiada punktację IF, z których 12 to prace oryginalne. Habilitant jest pierwszym autorem w 5 pracach oryginalnych (4 z punktacją IF) oraz w jednym opisie przypadków z IF. Ogólna ilość punktów punktacji ministerialnej

dorobku publikacyjnego wynosi 1189 punktów, a sumaryczny wskaźnik IF 59.061 punktów. Dorobek uzupełniają referaty i doniesienia krajowe i zagraniczne. Indeks Hirscha całości dorobku w dniu dokonywania oceny wg Web of Science oraz SCOPUS bez autocytowań oraz z autocytowaniami osiągnął wartość 3. Liczba cytowań wg bazy Web of Science, bez względu na autocytowania, wyniosła 34, a wg SCOPUS 36.

Dorobek naukowy z okresu przed uzyskaniem tytułu doktora nauk medycznych zamyka się wartością 184 punktów punktacji ministerialnej i 6.196 punktów sumarycznego wskaźnika IF. Do tego dorobku Habilitant zaliczył opublikowanie w 2020 roku wyników pracy doktorskiej obronionej w 2017 roku. Na uwagę zasługuje fakt, że wyniki rozprawy doktorskiej zostały opublikowane w Scientific Reports, IF 4.38, punktacja ministerialna 140 pkt. Praca nosi tytuł „Applicability of common inflammatory markers in diagnosing infections in early period after liver transplantation in intensive care setting”. Wysoka pozycja naukowometryczna pisma potwierdza znaczącą wartość przeprowadzonych przez Habilitanta badań w okresie przed uzyskaniem tytułu naukowego doktora nauk medycznych. Wniosły one wiele do rozwoju dziedziny reprezentowanej przez Habilitanta w dyscyplinie nauk medycznych oraz do polskiej nauki. Dzięki nim pozyskaliśmy nową wiedzę interpretującą w sposób przydatny poziomy CRP oraz prokalcytoniny oznaczane pooperacyjnie jako predyktory powikłań infekcyjnych u chorych w okresie po przeszczepieniu wątroby. Habilitant wykazał różnice interpretacyjne tych oznaczeń pomiędzy chorymi np. po chirurgii kolorektalnej a tymi po przeszczepie wątroby, uzasadniając w dyskusji podłoże tych różnic. Pozyskana w wyniku badań Habilitanta wiedza o ograniczonej wartości oznaczeń CRP, prokalcytoniny czy wskaźnika neutrocytów do limfocytów w przewidywaniu typowych dla ok. 70% chorych poddanych przeszczepieniu wątroby powikłań infekcyjnych czy ciężkich powikłań pooperacyjnych to ważny wkład do wiedzy ogólnej w dziedzinie transplantologii.

Pozostały dorobek naukowy po doktoracie, z wyłączeniem prac składających się na osiągnięcie naukowe, posiada wartość 645 punktów punktacji ministerialnej i IF 37.004 punkty. Obejmuje wartościowe naukowo i znacząco wpływające na rozwój polskiej transplantologii prace. Przykładem niech będą wyniki wielośrodkowego retrospektywnego badania, obejmującego materiał ponownych transplantacji wątroby, opublikowane w Annals of Surgery (IF 13.787, punktacja ministerialna 200). Publikacja zawiera nowe rekomendacje co do doboru chorych oraz szczegóły dotyczące procedury ponownego przeszczepienia wątroby gwarantujące bardziej optymalne wyniki tego postępowania i otwiera ścieżki do nowych badań w tym zakresie. To duży wkład w rozwój transplantologii i dyscypliny nauk medycznych.

Na osiągnięcie naukowe składa się cykl 5 powstałych po uzyskaniu tytułu doktora nauk medycznych prac, wartości 360 punktów punktacji ministerialnej i 15.861 punktów sumarycznego wskaźnika IF. W każdej z nich Habilitant jest pierwszym autorem. Tytuł osiągnięcia „Badania nad wybranymi aspektami okresu okołopooperacyjnego w transplantacjach wątroby” w pełni odpowiada włączonym do tego zbioru publikacjom. Są to cztery prace oryginalne i jedna obejmująca analizę postępowania w pięciu przypadkach klinicznych. Cykl otwiera praca p.t. “Postoperative supplemental oxygen in liver transplantation (PSOLT) does not reduce the rate of infections: results of randomized controlled trial”. Pracę opublikowano w 2023 roku w BMC Medicine (IF 11.806 pkt., punktacja ministerialna 200 pkt.). Zaprezentowano w niej bardzo ważne wnioski z randomizowanego badania w którym testowano skuteczność i bezpieczeństwo stosowania wysokiego stężenia tlenu w mieszaninie oddechowej u biorców po przeszczepieniu wątroby w okresie pooperacyjnym. Podaż stężonego tlenu stosowano dość powszechnie wcześniej jako profilaktykę zakażeń i groźnych powikłań. Habilitant i współautorzy zbadali również w tym badaniu oddziaływanie podaży stężonego tlenu na funkcje wątroby. Osiągnięte wyniki zakwestionowały słuszność rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia i

Centrum Kontroli Chorób i wykazały, że stosowanie hiperoksygenacji w pierwszych 6 godzinach po przeszczepieniu wątroby nie zmniejsza ryzyka zakażeń, a ponadto sprzyja wydłużeniu czasu pobytu w OIT i jest potencjalnie szkodliwe w tej grupie chorych. To bardzo doniosłe oryginalne wnioski, wnoszące bardzo wiele do transplantologii wątroby oraz do rozwoju dyscypliny nauk medycznych. Kolejna oryginalna praca z cyklu nosi tytuł „Early postoperative transaminase activities affecting early and late liver graft survival”. Badano w niej charakter zależności pomiędzy poziomami ASPAT i ALAT w pierwszej dobie po przeszczepie wątroby a tzw. wczesne i późne przeżycie przeszczepionej wątroby. Analizując własny materiał 612 chorych Habilitant wraz ze współbadaczami potwierdzili wartość tych oznaczeń w ocenie ryzyka wczesnej utraty graftu. Nie wykazali wartości predykcyjnej tych oznaczeń dla ryzyka późnej utraty przeszczepionej wątroby. To ważne spostrzeżenia ułatwiające proces nadzoru nad chorymi po transplantacji wątroby. Podobnie bardzo przydatne wnioski wysnuto na podstawie kolejnego badania, którego wyniki Habilitant i współautorzy opublikowali w pracy p.t. „The utility of early allograft dysfunction (EAD) components in determining the 90-day liver graft survival”. Analizując materiał własny 264 chorych wykazali, że najsilniejszym predyktorem wczesnej utraty graftu w powszechnie stosowanej skali Olthoff jest pomiar INR w siódmym dniu po operacji i stwierdzenie jego wartości jako $INR \geq 1.6$. To naukowe odkrycie to ważny szczegół w prowadzeniu pooperacyjnym chorych po przeszczepie wątroby. Uzasadnia pilne wdrożenie złożonych i kosztownych działań zapobiegawczych, czasami inwazyjnych z retransplantacją wątroby włącznie. Posiada dużą wartość praktyczną w transplantologii wątroby i służy poprawie wyników leczenia, w tym zmniejszeniu ryzyka zgonu pacjenta. Kolejnym elementem osiągnięcia naukowego o tytuł doktora habilitowanego jest praca p.t. „Predictors of long-term outcomes after liver transplantation depending on the length of cold ischemia time”. Badanie służyło ustaleniu czynników ryzyka gorszej funkcji przeszczepionej wątroby w zależności od długości czasu zimnego niedokrwienia. W tym celu Habilitant wraz ze współpracownikami przeprowadzili badanie na dużym materiale własnym ponad 700 chorych po pierwszorazowym przeszczepieniu wątroby. Zależny od czasu zimnego niedokrwienia narządu uraz niedokrwienno-poreperfuzyjny to jedna z najważniejszych zmiennych wpływająca na szansę przeżycia przeszczepionej wątroby. Badanie wykazało, że w przypadku chorych poddanych transplantacji wątroby w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym optymalny czas zimnego niedokrwienia, powyżej którego istotnie maleje szansa na powyżej 5-letnie przeżycie wątroby, to 496 minut. To ważne z klinicznego punktu widzenia odkrycie naukowe zostało uzupełnione o inne dużej rangi spostrzeżenia jak wpływ wieku biorcy czy przetaczanie preparatów krwiopochodnych na długie przeżycie graftu. Niewątpliwie to istotna pozycja bibliograficzna służąca optymalizacji leczenia chorych wymagających przeszczepienia wątroby i bardzo pożyteczna dla dalszego rozwoju polskiej transplantologii.

Ostatnia pozycja z cyklu składającego się na osiągnięcie naukowe o tytuł doktora habilitowanego to praca p.t. „Fulminant liver failure following a marathon: five case reports and review of literature”. Choć z pozoru to publikacja z gatunku „prezentacja przypadku”, posiada bardzo znaczącą wartość naukową i kliniczną. Mogła powstać tylko w doświadczonym ośrodku z dużą liczbą przeszczepień wątroby ponieważ dotyczy rzadkiego zjawiska ostrej niewydolności wątroby spowodowanej udarem cieplnym. Habilitant i współautorzy podkreślili, że jest to pierwsza publikacja naukowa oparta o dane z jednego ośrodka i jednocześnie opisująca największą grupę chorych z tą rzadką patologią. Znacząco podnosi to wartość naukową tego doniesienia. Na podstawie doświadczeń własnych Habilitant i współautorzy jako pierwsi potwierdzili praktyczną przydatność kryteriów King's College w doborze pacjentów do procedury przeszczepienia wątroby po jej udarze cieplnym skutkującym niewydolnością narządu.

Reasumując, wszystkie pozycje doniesienia naukowego Habilitanta o tytuł doktora habilitowanego współtworzą spójną całość odpowiadającą tytułowi cyklu. Prezentują wysoką wartość naukową i

kliniczną oraz inspirują do kolejnych podobnych badań w dziedzinie transplantologii. Publikacje z cyklu stanowią wspaniały materiał o charakterze dydaktycznym dla całego personelu medycznego związanego zawodowo z przeszczepianiem wątroby.

Poza bardzo odpowiedzialnym stanowiskiem kierownika oddziału zajmującego się pacjentami poddawany przeszczepieniu wątroby, Habilitant w przeszłości zajmował też ważne stanowiska w strukturach administracyjnych polskiej służby zdrowia, o czym wspominałem powyżej. Również ta aktywność zawodowa świadczy dobitnie o jego nieprzeciętnej sprawności organizacyjnej, tak bardzo wymaganej ówczesznie we wdrażaniu nowinek w funkcjonowaniu systemu zdrowotnego w naszym kraju. Bez względu na rzeczywisty efekt tej aktywności administracyjnej – jej wypełnianie z założenia wskazuje na wysoki potencjał co do sprawności Habilitanta jako organizatora dużych przedsięwzięć w służbie zdrowia i jest ważnym dokonaniem w jego karierze zawodowej. Te doświadczenia z pewnością owocowały też dużą sprawnością pracy oddziałów powiązanych zawodowo z Habilitantem w czasie pandemii Covid-19, o czym Habilitant wspomina w swoim autoreferacie.

Jako nauczyciel akademicki Habilitant naucza studentów Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Dokonania dydaktyczne, to także opieka nad szkolącymi się w prowadzonym przez niego oddziale lekarzy i pielęgniarek oraz adeptów innych kierunków medycznych uniwersytetu. Niewątpliwie duży walor dydaktyczny posiadają jego wystąpienia na wydarzeniach o charakterze naukowym.

Swoim dorobkiem naukowym i organizacyjnym kandydat jednoznacznie zaprezentował olbrzymi potencjał i zdolności do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Umiejętność prowadzenia owocnej współpracy jako anestezjolog i naukowiec z chirurgami transplantologami i samodzielne prowadzenie pionierskich badań naukowych, uwieńczone bogatym i wysoce wartościowym dorobkiem publikacyjnym, to walory szczególnie uzasadniające poparcie Habilitanta w jego staraniach o uzyskanie tytułu doktora habilitowanego nauk medycznych w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauk medycznych.

Należy stwierdzić, że tak wyrażony dorobek naukowy anestezjologa, doktora nauk medycznych na jego obecnym etapie kariery zawodowej, w połączeniu z jego osiągnięciami jako organizatora oraz dydaktyka, zasługują na wysoce pozytywną ocenę i uzasadniają starania o tytuł naukowy doktora habilitowanego. Stwierdzam, że osiągnięcie naukowe dr. Wojciecha Figla pn.: "Badania nad wybranymi aspektami okresu okołoperacyjnego w transplantacjach wątroby" odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Moja recenzja dorobku naukowego dr. Wojciecha Figla jako kandydata do uzyskania stopnia doktora habilitowanego jest pozytywna.

Z wyrazami szacunku,

Dariusz Kromowski